

Mulgi mälumäng „KOLMAS“

19.02.15 Ramsi Vaba Aja Keskus

1. PAISTU KIHELKOND (A. Pai)

Nimeta selle mehe nimi, kes...

- Sündis Vastemõisa vallas Suure-Jaani kihelkonnas 1824. aastal, aga oli peamiselt tegev Mulgimaal Holstre valla Pulleritsu külakoolis. Oli aastast 1854 kuni surmani Paistu kiriku organistina,
- Osales aktiivselt eestlaste rahvusliku ärkamisaja sündmustes. Oli Eesti Aleksandrikooli mõtte algatajaid. Ta kuulus Eesti Kirjameeste Seltsi asutajaliikmete hulka, oli Õpetatud Eesti Seltsi kirjavahetajaliige. lävis teiste rahvusliku ärkamisaja tegelastega.
- Tema eestvedamisel loodi Viljandis 1865. aastal peamiselt koorilaulu ja näitemänguga tegelenud selts Koit.
- Ta tegeles vanavara kogumisega ning saatis Õpetatud Eesti Seltsile etnograafilist materjali (esemeid ja rahvapärimumst. Teigi kaastööd Perno Postimehele, Eesti Postimehele ja Sakalale. Ta oli seotud 1864. aasta palvekirjade aktsiooniga

Vastus: Jaan Adamson

Mälestuskõnest Joosep Kapilt: „Need kolm asja: palav ja elav rahva ja ja emakeele armastus. Püha kohuste tundmine rahva vastu ja tänulik meel nende meeste vastu, kes rahvale head oliwad teinud, need oliwad Adamsoni pääomadused.

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Pane see lause ümber eesti kiilde!
Paklane kabel läits kiirdu.

Vastus: Takune nõör läks keerdu.

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil (ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Liisu Mägi (Puru Liisu) sündis 28. (16.) detsembril 1831. a. Holstres. Ta oli tuntud üle Paistu, Tarvastu ja Viljandi kihelkonna. Ta esines pulmades kaasitajana. Järelkaasitajateks (sõnade kordajateks) olnud tavaliselt Pirmastu küla mehed Tilli Juhan ja Länkru Jaan.. Liisu Mägi suri 17. jaanuaril 1926 ja puhkab Paistu kalmistul, nn. vaestepoolel.

4. SPORT (E. Liiber)

Nimetage Viljandimaa 2014. a parim naissportlane.

Vastus: Kergejõustiklane, vasaraheitja Kati Ojaloo. (Halliste vald)

Allikas: Viljandimaa Spordiliit.

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mis hoone on pildil?

Vastus: Heimtali rahvamaja, ümber ehitatud magasiaidast ja avatud 1935. Aastal

6. MUUSIKA (A.Ütsik)

21. 02 veebruaril toimub Sakala keskuses järjekordne Viljandimaa bändide päev. 20 aastat tagasi alustatud üritus on vahe peal kultuurimaja remondi tõttu rändamas käinud Viiratsis kui Nuias. Aga ringiga tagasi jõudnud Viljandisse. Selle aasta bändide päeval tuleb esinejaid kokku üle Eesti. Igal bändidepäeval on olnud ka väike kohustuslik number. Nii on selleks olnud aeglane valss, Valgre looming, sünnipäeva laul jne.. Mis on selle aasta kohustuslikuks numbriks?

VASTUS: Jaak Joala laul

7. MULK MUJAL (A.Pai)

See Mulgimaal Tarvastu vallas Linsil sündinud ning Tartus ajakirjanikuhariduse saanud naine töötab hetkel Võrumaal. Ta on toimetanud ajalehes „Sakala“ „Mulgi uudiseid“. Olnud ajakirja „Maakodu“ toimetaja. Tema algatusel hakkas Eesti Raadio lisaks võrukeelsetele saadetele edastama ka mulgikeelseid uudiseid. Hetkel tegutseb ta ühe eesti kunstniku ja kirjamehe loodud tegelastele pühendatud tegelaste nime kandva teemapargi juhina. Tal on kaks poega ja avalikkusele tuntud mees. See igati sümpaatne naine saab 18.juulil 40-aastaseks.

Kirjuta tema nimi?

Vastus1: Airi Hallik-Konnula

Tema kaks vahvat poega on Herbert ja Verner ning abikaasaks Margus Konnula, kirjanikunimega Contra.

8. LOODUS (O.Renno)

Millest koosneb värskelt sadanud lumi a) mahuliselt; b) kaaluliselt? –

a) mahuliselt on selles 90–95% õhku ja b) kaaluliselt on kuni 100 g vett (õhku vaid ~1,2 g).

9. ETTEVÕTLTUS; MAJANDUS PAISTU KIHELKONNAS (A.Ütsik)

Pildil on näha Heimtalis asuv nn.Viinaköök. Rahvasuus tuntud nimi ei kajasta aga seda, milleks see mõisa juurde ehitatud hoone algselt kasutust leidnud. XIX sajandi esimesel poolel ehitatud Londoni Towerit meenutav hoone on tegelikult ehitatud Milleks?

Vastus: JUUSTUKODA

10. MULGI RAHVARIIE (A. Laande)

Kuidas nimetati meeste ja naiste amede küljelõhikuid?

Vastus: See oli „raielus“

11. VARIA (O.Renno)

Mis aastatel töötas Pulleritsu kool ja mis otstarbel kasutati koolimaja enne selle lammutamist?
– 1833 kuni 1935; 1950. te alul oli seal kolhoosi kanala; lammutati põhiosas 1955.

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Tuntud Ameerika lauljatarilt Lady Gagalt ilmus FAME pudelis killuke monsterite maagiat ehk tegemist on maailma esimese musta parfüümveega, mis piserdades muutub nähtamatuks. „See on must nagu kuulsuse hing“ ütleb lause parfüümpudeli pakendil. FAME'i pudel on disainitud legendaarse moefotograafi Nick Knighti poolt. Mis inspireeris Nick Knighti FAME'i pudelile just sellise kujuga korki disainima?

Vastus: Tema pikad kunstküüned. (Kui võtate korki lõhnepudelilt, siis tavaliselt teete te seda ikka ju kolme sõrmega ja kuna tal on ju pikad kunstküüned, siis ulatuvadki just need niimoodi pudelile, et sõrmeotsad ulatuksid pudeli korki maha võtma).

13. PAISTU KIHSELKOND (A.Pai)

Eesti mõisate ja kihelkonnakirikute juures oli SEE toiming tavapärane. Samas on Paistu kihelkonnas mitu paika, kus taluperemehed on palunud luba võimudelt SEDA toimingut enda talu maadel teha. Näiteks Lohuaru talus Paistu vallas Tõmbi külas ja Oolepu talus Viisikülas.

Lohuaru talu juures tehti esimene sellelaadne toiming 1936 a. ja viimane 2000 a.

Oolepu talus, Viisiküla külas tehti viimane toiming aastal 1946 a.

Vastus: Nende talude peremehed taotlesid Siseministeeriumist luba perekonna matmispaikade-eramatmispaikade - loomist. Nimetatud viimased toimingud on matused. Õiged on nii matusespaikade loomine kui ka matmine eramaale või talu piiridesse..

Allikas: „Postimees-107“ 22.aprill 1936.a

Paistu kihelkonnas on eramatmispaiku – Heim-
talis, Õisus, Loodis ja Holstres. Holstres on maetud
Lohuoru talus Sulamäele, Oolepu talus Mustimäele.
Sulamäel puhkab Pulleritsu koolmeister ja orkestri-
juht Andres Pärtma.

Tiiu Luik, "Meie kodu lugu : Paistu kihelkond"

Viljandi 1998

lk. 33

14. **MULGI KEEL** (A. Laande)
Mesmoodu om mulgi keelen sõna „kartma“?

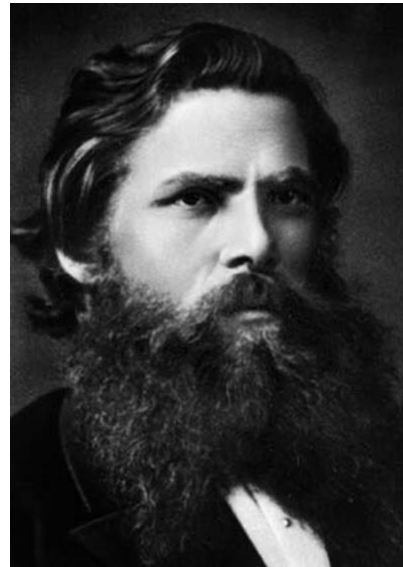
Vastus: Sii om „pelgame“.

15. **PILDIVOOR** (P. Mänd)

Kes on pildil (ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Mihkel Veske, sündinud 28.01.1843 Vilimeeste külas, Holstre vallas, surnud 16.05.1890 Kaasanis. Keeleteadlane, luuletaja, ühiskonnategelane.

Tema isamaalised luuletused „Kas tunned maad, mis Peipsi rannast“ ja „Minge üles mägedelle“ on muutunud rahvalikeks lauludeks.

16. **SPORT** (E.Liiber)

Nimetage Valgamaa 2014. a parim meessportlane.

Vastus: Kergetõustiklane, odaviskaja Tanel Laanmäe. (Tõrvalane)

Allikas: Valgamaa Spordiliit.

17. **MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR** (P.Mänd)

Esimesed teated Loodi mõisast on pärit 16. saj keskelt. Mõis oli viimase omaniku käes 1920. aastani, 1929 – 1967 tegutses seal Loodi algkool, hiljem kasutas hoonet Viljandi Spordikool. 2010. aastast tegutseb Loodi mõisas MTÜ Loodi Mõisa Arendus. Millise keskuse tahab Loodi Mõisa Arendus Loodi mõisas rajada?

Vastus: traditsioonilise ehituse ja puutööstuse õppe- ja külastuskeskus.

18. **MUUSIKA** (A. Ütsik)

Kes on pildil?

VASTUS: Ilmar Haukanõmm - Ansambli Kärjed, Mesilane, Günf jne. Kokku kümme erinevat bändi

19. MULK MUJAL (A. Pai)

Ta on andnud Mulgimaale oma hinge, südame ja energia. Juba ainuüksi seetõttu väärib ta Au-mulgi tiitlit. Ometi töötab ta nüüd vaid osaliselt Mulgimaal. Seega võib teda tinglikult nimetada „mulgiks mujal“.

Lisaks tööalasele tarmukusele iseloomustab teda teatrihuvi. Üks tema rollidest oli näiteks Viljandimaa omavalitsusjuhtide poolt etendatud heategevuslikus ja Paistu rahvamajas esietendunud lavastuses, millega toetati projekti «Aitame liikumispuudega lapsi kõndima»

Viimaste lavastuste hulka, milles tal oli roll on Paistu vallas 2014. aastal etendunud „Liisu“.

Lisainfoks: ka see MULK peab käesoleval aastal juubelit ja seda juba aprilli alguses.

Kes on see teatripisikuga omavalitsustegelane.

Vastus: **Ene Saar, 14 aastat Paistu vallavanem, hetkel Viljandi valla vallavanem. Viljandimaa omavalitsusjuhtide etenduse pealkiri oli: „Naisvallavanem“.**

20. LOODUS (O. Renno)

Paistu kihelkonna piiril asub kolm järve. Nimetage need ja mis naaberkihelkonnaga piirneb? –

Õisu järv Halliste khk-ga, Sinialliku järv Viljandi khk-ga ja Veisjärv Helme khk-ga

21. ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A. Ütsik)

Missuguse Mulgimaal asuva firma hüüdlauseks on järgmine üleskutse: „Istutades taime, kingid loodusele elu“!

Vastus: Päidre Puukool

22. MULGI RAHVARIIE (A. Laande)

Nendel spiraalidel on oma nimi. Nimeta ja ütle, kus neid kasutati?

Täisvastus 2 punkti.

Vastus: **Pronksist spiraale e vaselisi kasutati läänemere ümbruse maades juba 1. aastatuhande esimeses pooles. algselt peamiselt ehetes, hiljem ka rõivaste kaunistamisel. Kõrvi või põlle allääres, sõbade äärtes**

23. VARIA (O. Renno)

Mis oli praeguse Ramsi asula kohal enne maaparandusjaama asutamist olnud küla nimi?

– **Koigu.**

24. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda „VIDINAT“ (kui niimoodi võib öelda), mis teie laudadel hakkab kohe ringlema?

(Kuulub Soome-ugri rahvaste esemete hulka). Päril a. 1865.

Vastus: **Kaal**

Allikas: **ERM**

